

گزارشی از مراسم افتتاحیه داروخانه و مرکز اطلاعات دارویی فوق تخصصی

۱۳ آبان، وابسته به دانشکده داروسازی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تهران

آموزش پزشکی طی سخنانی از داروسازان کشور خواست تا افتتاح داروخانه و مرکز اطلاعات دارویی را به عنوان شروع یک حرکت و سراغازی بر بهبود سیستم خدمات کشور بدانند و فعالانه در این تلاش شرکت نمایند.

هم اکنون داروخانه جدید ۱۳ آبان با در اختیار گرفتن فضای مناسب به ارائه خدمات مناسبتری می‌پردازد و در عین حال رفاه و آسایش بیشتری برای مراجعین به این داروخانه بوجود آمده است. همچنین داروخانه داروهای فوق تخصصی به ارائه داروهای شیمی درمانی، فاکتورهای خونی، هورمونهای رشد و داروهای بیماران تالاسمی می‌پردازد. لازم به ذکر است که داروخانه

روز ۲۳ مرداد ماه سال جاری همزمان با هفته وحدت و میلاد با سعادت پیامبر اکرم (ص) و امام حسن مجتبی (ع) طی مراسمی داروخانه و مرکز اطلاعات دارویی فوق تخصصی ۱۳ آبان تهران آغاز به کار کرد. به همراه این داروخانه، محل جدید داروخانه عمومی ۱۳ آبان و مرکز اطلاع رسانی وابسته به آن نیز راه‌اندازی شدند. قرار است مرکز اطلاع رسانی با استفاده از امکانات کامپیوتری و به خدمت گرفتن اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی با ارائه اطلاعات دارویی تخصصی به جامعه پزشکی و عمومی به بیماران به عنوان یک الگوی واقعی ارائه اطلاعات دارویی عمل نماید.

در این مراسم وزیر بهداشت، درمان و

مذکور تا ساعت ۷ بعد از ظهر باز است اما داروخانه عمومی کماکان شبانه‌روزی خواهد ماند.

* * *

مراسم با سخنان دکتر باستان حق رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران آغاز شد. دکتر باستان حق ادغام دانشگاه‌های علوم پزشکی در شبکه‌های بهداشت و درمان را ستود و اظهار داشت:

«از زمانی که این ادغام انجام شده، دانشگاه به واقع خود را در مشکلات جامعه شریک می‌داند و حصارهایی که به دور دانشگاه و بخش‌های آن کشیده شده بود، یکی یکی شکسته شده است. امیدواریم که با مشارکت هرچه بیشتر دانشگاهیان و پذیرش مسئولیت بیشتر، دانشگاه مشکلات جامعه را حل کند.» ایشان در مورد مرکز اطلاع‌رسانی دانشگاه داروسازی گفتند: «از طرفی دانشجویانی که از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شدند با مردم و اجتماع و مشکلات آشنا نبودند. ولی با زحمت

● **دکتر مرنندی: از مجموعه داروسازان کشور تشکر می‌کنم. این عزیزان طی این سالها بی‌جهت زیر سؤال ماندند. در این سالها اگر دارو در کشور نبود، تقصیر دکتر داروساز نبود.** ●

برادرانی که تلاش کردند و من از آنها تشکر می‌کنم، آقایان دکتر نقدی، دکتر سیامکنژاد، دکتر خیرآبادی و دکتر شفیعی که به عنوان

رکن اصلی آموزش داروسازی هستند، تلاش کردند و اکنون امکانات آموزشی بسیار مناسبی برای آموزش دانشجویان فراهم شده است. از جمله ۳۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده داروسازی در امر آموزش دانشجویان در داروخانه‌های دانشکده فعالیت می‌کنند» و بالاخره با بیان این نکته که «نتیجه سرمایه‌گذاری‌ها و تلاشهایی که در جهت آموزش دانشجویان صورت می‌گیرد باید رضایت خاطر، آرامش و تسکین آلام دردمندان و مردم باشد اعلام کردند که به منظور رفاه حال مردم جنوب تهران ۲ داروخانه دیگر زیر نظر دانشکده داروسازی در اسلام‌شهر و راه‌آهن تأسیس خواهند شد.»

تأکید بر داروسازی جامعه‌نگر

سپس آقای دکتر شفیعی رئیس دانشکده داروسازی ضمن بیان اینکه آموزش داروسازی باید حالت «جامعه‌نگر» داشته باشد گفتند: «یکی از مشکلات عمده ما این بود که به علت وجود مکان مناسب و شلوغی زیاد داروخانه‌ها نمی‌توانستیم دانشجویان را به صورت مناسبی در این محیط و برای این زمینه تربیت نماییم. هدف از توسعه این مرکز این بود که با گسترش امکانات خود، استفاده از کامپیوتر و امکانات لازم ضمن ارائه خدمات و اطلاعات علمی و دارویی به پزشکان و بیماران از این امکانات برای آشناساختن محیط دانشگاه با جامعه استفاده بهتری بنمائیم.

سال گذشته و پس از اینکه داروخانه‌های دانشکده به طور کامل به دانشکده واگذار شدند، ما برنامه‌ریزی کردیم که حتماً اساتید ما

باید در داروخانه‌ها باشند تا ببینند که دانشجوی چه کار می‌کند و چه شرایطی در داروخانه وجود دارند. وقتی آنرا متوجه شدند، درسشان را سوق می‌دهند به طرفی که دانشجویان بتوانند از درسشان استفاده کنند. سال گذشته ۳۰٪ از هیئت علمی دانشکده مستقیماً با دانشجویان سر و کار داشتند و نسخه‌ها را بررسی کردند و با آنها همراه بودند. دانشجویانی که در این مدت واحد کارآموزی داروخانه را گذراندند رضایت کامل داشتند، در صورتی که در دوره‌های قبلی خیلی‌ها ناراضی بودند چون امکانات مناسبی در اختیارشان نبود. این مرکز جدید سبب می‌شود تا تمام اساتید ما به همراهی دانشجویان بپردازند، دانشجویی ما آموزش خوب ببیند و بتواند مشکلات ما را حل کند.

● دکتر مرندي: فراموش نکنیم که کشور ما یک کشور جهان سومی است ... مردم با سرانه ۷۰ دلار بهداشت و درمان همان توقعی را دارند که مردم کشورهای درجه یک جهان اول با سرانه ۷۰۰ دلار. ●

در حال حاضر متأسفانه حدود ۵۰٪ داروسازان ما در داروخانه‌ها اطلاعات دارویی به بیماران نمی‌دهند. ما باید طوری عمل کنیم که ۱۰۰٪ فارغ‌التحصیلان بتوانند ارائه اطلاعات دارویی کنند». دکتر شفیعی در انتهای صحبت خود گفت: «این داروسازان هستند که باید مشکلات داروسازی کشور را حل کنند و ما باید

دانشجویانی تربیت کنیم که نیازهای دارویی مردم را رفع کنند و همت داروسازان در این زمینه باشد».

تاریخچه مراکز اطلاعات دارویی

سپس آقای دکتر ناصر نقدی، سرپرست داروخانه‌های دانشکده داروسازی، به بیان تاریخچه تأسیس این داروخانه‌ها پرداختند که: «داروخانه‌های دانشکده در سال ۱۳۵۸ طی موافقت‌نامه‌ای که بین دانشکده داروسازی و بهداری استان تهران منعقد شد بوجود آمدند. قرار شد که اداره این داروخانه‌ها در سطح شهر تهران به دانشکده داروسازی محول شود، سرمایه آن را بهداری استان تهران تقبل کند و مدیریت آن توسط دانشکده‌های داروسازی انجام شود. اولین داروخانه‌ای که سرمایه‌گذاری شد، داروخانه ۱۳ آبان بود که در محل قبلی انبار داروخانه و در فضای کوچکی با سرمایه ۷۸۰ هزار تومان افتتاح کردید. هدف اولیه آموزش صرف و دادن اطلاعات علمی به پزشکان و بیماران بود. اما به علت مشکلاتی که بر اثر شروع جنگ در زمینه تأمین داروی بیماران ایجاد شد و هم چنین بسته بودن داروخانه‌های سطح شهر با نظر آقای دکتر نیک‌نژاد معاونت دارویی آن زمان قرار شد که داروخانه‌های دانشکده شبانه‌روزی شوند و ارائه خدمات ویژه به منظور رفع مشکلات مردم صورت بگیرد. لازم به ذکر است که در سال‌های ۵۹ و ۶۰ داروخانه‌های نمونه طالقانی، شهید عابدینی، بوعلی و ایثار در اختیار دانشکده داروسازی قرار گرفته و شروع به کار کردند. ارائه خدمات به این صورت سبب شد تا

مقداری با بُعد آموزشی فاصله بگیریم اما اکنون با رفع پاره‌ای مشکلات و بعد از اینکه داروخانه‌ها به تعداد کافی در سطح شهر بوجود آمده است ما باید به سوی ارائه خدمات آموزشی به دانشجویان و تربیت نیروی انسانی کارآمد و ارائه اطلاعات دارویی به جامعه حرکت کنیم. به این منظور داروخانه ۱۳ آبان که فضای بسیار کوچکی داشت و عمده داروهای تخصصی و فوق تخصصی را به صورت کنترل شده به مردم ارائه می‌داد تصمیم گرفت زمینی را که در مجاورت آن قرار داشت آماده سازد. با موافقت رئیس دانشگاه و پیگیری آقای دکتر ملک‌زاده وزیر بهداشت آن زمان، زمین به تملک دانشکده درآمد و پس از مدت یکسال و نیم با تلاش زیاد به بهره‌برداری رسید.

با برخورداری از فضا و امکانات مناسب اکنون ضمن فراهم کردن امکانات آموزش مطلوب نیروی انسانی، محل داروخانه قبلی تبدیل به داروخانه داروهای فوق تخصصی شد و به این ترتیب هم بیماران محتاج به این گونه داروها از تسهیلات بیشتری برخوردار شدند و هم کنترل بیشتری بر این داروها که عموماً قیمت‌های بالا و ارزبری زیادی داشته‌اند برقرار شد که سبب جلوگیری از سوء استفاده‌های احتمالی خواهد گردید.

دکتر نقدی از همه همکاران داروخانه که در شرایط سخت این داروخانه به ارائه خدمات مشغول بوده‌اند تشکر کرد و از خدمات مسئولین قبلی این داروخانه‌ها آقایان دکتر خویی و دکتر سیامک‌نژاد همچنین مسئولین و مهندسانی که عملیات اجرایی ساختمان جدید

را انجام دادند قدردانی نمودند.

● **دکتر نقدی: ما باید به سوی ارائه خدمات آموزشی به دانشجویان و تربیت نیروی انسانی کارآمد و ارائه اطلاعات دارویی به جامعه حرکت کنیم.**

سرآغاز قدم‌های بزرگتر

سپس نوبت به آقای دکتر مردندی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید تا پس از استماع گزارش کارها و فعالیت‌های انجام شده به سخنرانی بپردازند. دکتر مردندی ابتدا از مسئولین وزارت بهداشتی در زمانی که دست شرکت‌های چند ملیتی دارو را از کشورمان کوتاه کردند تا نظام نوین دارویی کشور برقرار شود قدردانی کرد و با برشمردن مشکلاتی که در آغاز راه وجود داشت: نبودن سیستم توزیع مناسب، کمبود آگاهی‌های مردم، کم بودن تعداد پزشکان، کم بودن تعداد اقلام دارویی تولیدی و مشکلات بیشمار دیگری گفتند: «واقعاً اگر نبود زحمات شما داروسازان کشور و برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شد، امروزه در خصوص خدمات پزشکی و به خصوص دارو واقعاً فلج بودیم. درست است که اکنون نیز هر از گاهی اقلامی با کمبودهای مقطعی روبرو می‌شوند ولی فراموش نکنیم که کشور ما یک کشور جهان‌سومی است. اما مقام انتظارات مردم ما به طور اعم و تحصیلکرده‌های ما به طور اخص در حد کشورهای درجه یک جهان اول است. مردم ما با سرانه ۷۰ دلار بهداشت و درمان همان توقعی را دارند که آنها با سرانه

۷۰۰ دلار فراهم آورده‌اند. این در حالی است که آن کشورها با جمعیت‌های تقریباً ثابت هر روز نسبت به قبل وضعیتشان بهتر می‌شود و ما باید ضمن جبران کمبودهای چند ده ساله، پاسخگونه جمعیت در حال رشد و هزاران مرکز بهداشتی درمانی‌مان نیز باشیم. در عین حال اگر نظام جمهوری اسلامی نبود، این مبالغ محدود کشور ما معلوم نبود که کجا میرفت و چگونه خرج می‌شد. ما مشغول اداره وضع موجود به نحو خوبی هستیم. طی این سالها داروهای تولید داخل کشور به ۹۵ تا ۹۸ درصد رسیده‌اند و تنها ۳ درصد از داروهای مورد نیازمان را از خارج وارد می‌کنیم. این موفقیت نیز به جز همت والا و تلاش شما خواهان و برادران داروساز در زمینه‌های تولید، توزیع و همه فعالیت‌های مربوط به آنها نبوده است. اما همان ۳ درصد واردات خارج ۳۵٪ از ارز مربوط به دارو را به خود اختصاص داده است و نباید آنرا دست کم بگیریم. ما باید سعی کنیم با صرفه‌جویی و دقت در جهت کاهش این ۳٪ اقدام کنیم، ارز حاصل از این اقدام را صرف واردات بقیه اقلام بنمائیم، صرف بالابردن کیفیت آموزش دانشجویان بکنیم».

آقای وزیر در قسمتی دیگر از سخنان خود به داروهای جدیدی که همواره به بازارهای دارویی جهان عرضه می‌گردند اشاره کردند و گفتند: «من امیدواری‌ام این است که پزشکان عزیز دقت کنند و داروسازان محترم ما پزشکان را متوجه این امر کنند به اینکه هر دارویی، شناخته یا ناشناخته را که در هر گوشه از جهان مصرف شده بلافاصله نسخه کنیم، هنر نیست. این دلیل بر سواد نیست. این را

باید یک ضدارزش تلقی کرد. مردم ما نباید موش آزمایشگاهی دنیا باشند. داروهایی که بسیاری از آنها در کشورهای صنعتی تولید

● **دکتر شفیع‌ی: داروسازی ما باید «جامعه‌نگر» باشد ... ما باید دانشجویانی تربیت کنیم که نیازهای دارویی مردم را رفع کنند و بتوانند ارائه اطلاعات دارویی کنند.** ●

می‌شود و بعد از سالها هنوز FDA هم آنها را قبول نکرده است. چرا ما باید امتحان کنیم؟! متأسفانه مردم ما چون این مطالب کمتر به آنها گفته شده، نوشتن این نسخ را به عنوان سواد یک پزشک به حساب می‌آورند و معدودی از پزشکان هم از این جو عمومی سوء استفاده می‌کنند. ما هر زمانی که از محاسن شیر مادر و مسائل مربوط به شیرخشک صحبت می‌کردیم، گفته می‌شد چون ارز کم است این حرف‌ها را می‌زنند، بالاخره بعد از روی آوری دنیای غرب به این مسئله، موضوع کمی فرق کرد. الآن انبارهایمان از شیرخشک پر است و مشکلی نداریم. در حال حاضر که اهمیت شیر مادر روشن شده ۸۸٪ مادران روستایی و ۸۲٪ مادران شهری بیش از یکسال است که شیر مادر به بچه‌هایشان می‌دهند. این دستاورد خود به خود حاصل نشده و در اثر آگاهی‌هایی است که وزارت بهداشت و دانشگاهها به مردم داده‌اند. اگر در مورد داروها هم همین اطلاعات را با شهامت بدهیم به نتایج خوبی می‌رسیم. این داروسازان هستند که باید ما پزشکان را آگاه کنند تا هر روز نسخ داروهای ناشناخته و

کمتر تجربه شده را ننویسیم. اگر این کار رایج بشود، دیگری ارزی برای دارو باقی نمی‌ماند. در حال حاضر اکثریت کشورهای جهان سوم یک لیست «داروهای ضروری» دارند که تعداد اقلام آنها حتی از لیست «داروهای ضروری» سازمان بهداشتی جهانی هم کمتر است ممکن است بعضی جاها ۵۰ یا ۱۰۰ قلم باشد چون امکان تهیه بیشتر از آن را ندارند. ما کارخانه‌های مدرن داروسازی داریم که مشابه بعضی از آنها را کشورهای صنعتی هم ندارند. بنابراین ارزشها را هدر ندهیم و مواد اولیه این کارخانه‌ها را تأمین کنیم. من از برادران و خواهران داروساز می‌خواهم که این نکات را در جامعه روشن کنند که ما در این دام خطرناک نیافتیم و ارزشهایمان را به جیب کارخانه‌های چند ملیتی نریزیم. برای اینکه یک نفر از یک داروی فوق‌العاده گران قیمت استفاده کند، بقیه را از دسترسی به صدها داروی دیگر محروم کنیم. این ۳۰٪ سهم واردات را اگر دقت نکنیم ۴۰٪ خواهد شد، اگر صرفه‌جویی کنیم، به ۲۰٪ یا کمتر خواهد رسید. من تقاضا می‌کنم که اساتید و مسئولین محترم فکر کنند که چطور می‌توانیم این سهم ۳۰٪ را کاهش دهیم. آنهایی را که خوب و ضروری است در داخل تولید کنیم و به جایی برسیم که کمبودها جبران شود و ما قادر باشیم رضایت مردم را به ۱۰۰٪ برسانیم. من از شما می‌خواهم این روز را فقط روز افتتاح داروخانه ندانیم، آنرا سرآغاز یک قدم بزرگتر برای حل مشکلات به حساب بیاوریم. بالاخره از مجموعه داروسازان کشور تشکر می‌کنم. این عزیزان طی این سالها بی جهت زیر سؤال ماندند. در این سالها اگر دارو

در کشور نبود تقصیر دکتر داروساز نبود. البته در هر صنفی افراد خلاف کار وجود دارند اما ۹۹/۵٪ داروسازان کشور با شرافت کار کرده‌اند و برای همه آنها آرزوی موفقیت دارم». آقای دکتر مرنندی در خاتمه همچنین از خدمات آقایان دکتر نقدی، دکتر سیامک‌نژاد و دکتر خیرآبادی مسئولین داروخانه‌های دانشکده داروسازی، تشکر و قدردانی کردند.

پس از این سخنان با بازدید آقای وزیر و همراهان از داروخانه جدید، مرکز اطلاع‌رسانی و داروخانه فوق‌تخصصی داروخانه‌ها شروع به کار نمودند.

در گفتگویی با آقای دکتر نقدی، ایشان اظهار داشتند با استفاده از امکانات تلفن و کامپیوتر و با حضور یک دکتر داروساز، یک نفر تکنسین دارویی در هر روز، مرکز اطلاع‌رسانی آماده پاسخگویی به سئوالات پزشکان و بیماران و ارائه اطلاعات علمی در سطوح مختلف خواهیم بود. هم چنین با قول مساعدی که از ریاست دانشگاه گرفتیم، با برقراری سیستم شبکه کامپیوتری بین داروخانه‌های دانشکده و مساعدت مراکز دیگر، پاسخگویی محل دستیابی بیماران به داروی مورد نظرشان هم باشیم. بطوریکه به بیماران بگوییم که دارویشان را کجا دارند و از اتلاف وقت و هزینه‌های دیگر جلوگیری نماییم و بالاخره امیدواریم این مرکز اطلاع‌رسانی در کنار داروخانه سبب رشد کیفیت خدمات دارویی در سطح کشور بگردد».

به امید آنکه روزی همه داروخانه‌های کشورمان با برخورداری از امکانات مناسب به ارائه خدمات در خور و شایسته بپردازند.